

સૌરાષ્ટ્ર આસપાસ

અમેરિકાની ઊમરેસ પોલીસી સામે વિશ્વભરમા વિરોધ

અમેરિકાના રાષ્ટ્રપતિ ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પ દ્વારા વેનેઝુએલાના તેલ ભંડાર પરના દાવા અને ત્યાંના પ્રમુખ નિકોલસ માદુરોની સત્તા પરથી હટાવવાની તાજેતરની ઘટનાઓએ સમગ્ર વિશ્વમાં રાજકીય ગરમી લાવી દીધી છે. અમેરિકાની તેલની તરસે અને લોકશાહીના નામે વેનેઝુએલાના સાર્વભૌમત્વ પર આક્રમણ કર્યું છે. એ જરૂર પણ વ્યાજબી નથી. આંતરરાષ્ટ્રીય રાજનીતિની વિરુદ્ધમાં આ પગલું છે છતાં અમેરિકાને કોઈ કહી શકે તેમ નથી કારણ કે તેના હાથમાં લશ્કરી પાવર છે સત્તા છે અને આક્રમકતા છે. વૈશ્વિક રાજકારણના મંચ પર અમેરિકા રાષ્ટ્રપતિ ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પનો 'અમેરિકા ફર્સ્ટ' અભિગમ હવે વધુ આક્રમક બન્યો છે. વેનેઝુએલામાં લશ્કરી દરમિયાનગીરી, પ્રમુખ માદુરોની ઘરપકડ અને ત્યારબાદ વેનેઝુએલાના તેલ સંસાધનો પર અમેરિકાના 'અધિકાર'ની વાત કરવી એ ૨૧મી સદીના વિશ્વ રાજકારણમાં એક નવો અને વિવાદાસ્પદ વળાંક છે. વેનેઝુએલાનું સંકટ અને અમેરિકાની ભૂમિકા જાણવા જેવી છે. જાન્યુઆરી ૨૦૨૬ની શરૂઆતમાં જ અમેરિકા દળોએ વેનેઝુએલામાં ઓપરેશન હાથ ધરીને નિકોલસ માદુરોને પદભ્રષ્ટ કર્યા. ટ્રમ્પ વહીવટીતંત્રે આ કાર્યવાહીને લોકશાહીની પુનઃસ્થાપના ગણાવી છે, પરંતુ તેમની પાછળનો મુખ્ય હેતુ વેનેઝુએલાના અખૂટ તેલ ભંડાર પર નિયંત્રણ મેળવવાનો હોવાનું સ્પષ્ટ જણાય છે. ટ્રમ્પે ખુલ્લાગામ કહ્યું છે કે વેનેઝુએલાનું તેલ હવે અમેરિકાના નિયંત્રણમાં રહેશે અને તેનો ઉપયોગ અમેરિકાની નાગરિકોના ફાયદા માટે થશે. આ નિવેદને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે સાર્વભૌમત્વના સિદ્ધાંતો સામે પ્રશ્નાર્થ ઊભા કર્યા છે. વિશ્વના રાજકારણ પર અસરો મોટા પાયે પડી રહી છે. ટ્રમ્પના આ પગલાથી વિશ્વના રાજકારણમાં બે સ્પષ્ટ ભાગલા પડી ગયા છે: પહેલા ભાગમાં એવા દેશો છે કે જે માને છે કે અન્ય નાના દેશો ના સાર્વભૌમત્વનું જોખમ ઊભું થયું છે. કોઈપણ દેશના કુદરતી સંસાધનો પર તે દેશના નાગરિકોનો હક હોય છે. અમેરિકાની આ 'દાદાગીરી'થી નાના અને તેલ સમૃદ્ધ દેશોમાં ભયનો માહોલ છે. અને કારણે રશિયા અને ચીન સાથે તણાવ વધી જશે. કારણકે વેનેઝુએલામાં રશિયા અને ચીનનું મોટું રોકાણ છે. અમેરિકાના આ વર્તણૂકથી આ બંને દેશો સાથે વોશિંગ્ટનના સંબંધો વધુ વણસી શકે છે, જે નવા શીત યુદ્ધ (Cold War) તરફ દોરી જશે. ઓઇલ સલાયક કરતા દેશો (OPEC) પર અસર પડી રહી છે. વેનેઝુએલા વિશ્વનો સૌથી મોટો સાબિત થયેલ તેલ ભંડાર ધરાવે છે. જો અમેરિકા આ તેલના પુરવઠાને બજારમાં મોટા પાયે ઠાલવે, તો કિંમતોમાં ઘટાડો વૈશ્વિક બજારમાં તેલના ભાવ ગગડી શકે છે. OPEC નું નબળું પડે એટલે સાઉદી અરેબિયા અને ઈરાન જેવા દેશો જે અત્યાર સુધી ઓઇલ માર્કેટ પર પકડ ધરાવતા હતા, તેમનું વર્ચસ્વ ઓછું થઈ શકે છે. વૈશ્વિક અર્થતંત્રમાં અસ્થિરતા આવતા તેલના ભાવોમાં અનિશ્ચિતતા ઊભી થશે. તેલની નિકાસ કરતા દેશોના બજેટને વેરવિખેર કરી શકે છે. ભારત પર તેની અસર પડી શકે છે. ભારત તેની તેલની જરૂરિયાતના ૮૫% થી વધુ નિકાસ દ્વારા પૂરી કરે છે, તેથી આ ઘટનાક્રમ ભારત માટે બેદાશી તલવાર સમાન છે. આમાં ભારતને ફાયદો પણ થઈ શકે છે. જો અમેરિકાના નિયંત્રણ હેઠળ વેનેઝુએલાનું તેલ સસ્તું ઉપલબ્ધ થાય, તો ભારતનું 'કૂડ ઓઇલ ઈમ્પોર્ટ બિલ' ઘટી શકે છે. તેનાથી દેશમાં મોંઘવારી ઘટશે અને અર્થતંત્રને વેગ મળશે.

ભાવનગરનાં સમુદ્રની નહિ પણ આ બોરતળાવની તસ્વીર છે....

ફાઈડે ફોટો સ્ટોરી
- જતીન ડી. ઘેલાણી.

આ તસ્વીર જોઈને પહેલી દૃષ્ટિએ એવું લાગે કે ભાવનગરનાં સમુદ્રમાં વિદ્યાર્થીઓને તાલીમ આપી રહ્યા છે પણ અહીં તમે ખોટા છો. આ તસ્વીર આપણા બોરતળાવની છે જ્યાં લેવલ વિંગનાં વિદ્યાર્થીઓને તેમના લેવલની શિક્ષા એટલે કે તાલીમ આપવામાં આવે છે. આ વર્ષે બોરતળાવ છલોછલ ભરાઈ ગયું હોય દરેક વ્યક્તિ અને જળચર જીવો માટે ખુબ અનુકૂળતા રહે છે. વહેલી સવારે લેવામાં આવેલ આ તસ્વીરમાં વિદ્યાર્થીઓને બોટિંગ માટેની તાલીમ તેમના શિક્ષક આપી રહ્યા છે તે જોઈને આપણને પણ ખરેખર આનંદ થાય છે કારણ કે આટલા સુંદર તળાવમાં બોટ ચાલતી રહે અને શક્ય છે કે ભવિષ્યમાં ભાવનગરનાં નાગરિકો માટે પણ બોટિંગની સુવિધા ઉપલબ્ધ થઈ રહે....

કુશળ કર્મનું બંધન

ગત અંકમાં નિશ્ચિત મતનો મર્મ સમજાવીને હવે ભગવાન કૃષ્ણ કુશળતાના બંધનથી દૂર રહેવાની યાચી આપે છે, તે સમજાવે.

ભગવદ્ગીતા માનવજીવન માટે શાશ્વત દિશાસૂચક ગ્રંથ છે. એમાં કર્મ, ભક્તિ અને જ્ઞાન ત્રણેય માર્ગોની સમન્વિત અને સર્વોચ્ચ વ્યાખ્યા આપવામાં આવી છે. આ ત્રણેયનો સમન્વય યોગમાં કરીને ગીતા તેને જ મુખ્ય વિષય બનાવે છે. ગીતાના મર્મ અનુસાર, દરેક જીવ કર્મ કર્યા વિના રહી શકતો નથી. કર્મ કરવું જ પડે એ માનવીનો સ્વભાવ છે. પરંતુ એ કર્મ કરતી વખતે બંધન થવું કે મુક્તિ પ્રાપ્ત થવી એ કર્મના સ્વરૂપ અને વ્યક્તિના દૃષ્ટિકોણ પર આધારિત છે.

અંતરરેષ્ટિ, જ્ઞાન, પ્રભુ સમર્પણ અને સમતાભાવ છે. કુશળ કર્મ એટલે એવું કર્મ કે જે મનુષ્યના અંતર આત્માને શાંતિ આપે, સમાજમાં સુખ ફેલાવે અને પોતાની ફરજનું નિષ્ઠાપૂર્વક પાલન કરે. પણ જો આ કુશળતા લૌકિક પ્રાપ્તિ અને પદ્ધતિ સુધી સીમિત હશે તો અહંકાર અને બંધનનું કારણ બનશે.

માનવ પાસે જ્યારે કોઈ વિશેષ કુશળતા, પ્રતિભા કે ક્ષમતા હોય છે જેવી કે ભાષણ કરવાની, લખવાની, વ્યવહાર કરવાની, સંગીત વગાડવાની કે કોઈ કાર્ય ઝડપથી પૂર્ણ કરવાની ત્યારે એને એ કુશળતાથી સંતોષ અને ગર્વ થવો સ્વાભાવિક છે. સમાજ પણ કુશળ વ્યક્તિને વખાણે છે, તેના કાર્યની પ્રશંસા કરે છે, અને એથી વ્યક્તિને આંતરિક આનંદ થાય છે. આ કુશળતાનું માન માણસ માટે આત્મવિશ્વાસ, પ્રેરણા અને લૌકિક પ્રગતિનું સાધન બની જાય છે.

પરંતુ ગીતા આપણને ચેતવણી આપે છે કે કુશળતા 'અહંકાર'માં ફેરવાય નહી તેનું ધ્યાન રાખવું પડે. પોતાની કુશળતા જો પ્રભુ કૃપા અને સમાજના કલ્યાણ માટે માની લેવાય, તો એ વિનમ્રતા તરફ દોરી જાય છે, પરંતુ પોતાની અર્પણરૂપે કરવામાં આવે ત્યારે તે કર્મ બંધનું નથી. આમ દરેક કર્મમાં સમતાભાવ, સુખ-દુઃખ, સફળતા-અસફળતા, લાભ-હાનિ, જીત-હાર એ બધાને સમાન માનવી એ કુશળ કર્મથી ગીતાની ઓળખ છે. ગીતા કહે છે કે 'સિદ્ધ? યસિદ્ધ? યો સમો ભૂત્વા સમત્વ યોગ ઉચ્યતે.' કુશળ કર્મ એ છે કે જે દરેક પરિસ્થિતિમાં અડગ રહે, ભગવાનને આશરે રહીને પોતાના કર્તવ્યનું સત્યનિષ્ઠા પૂર્વક પાલન કરે. મહંત સ્વામી મહારાજ સમજાવે છે કે આ પ્રકારનું કુશળ કર્મ બંધનું નથી, પરંતુ મુક્તિ આપે છે. સ્વાર્થ અને આસક્તિવાળું કર્મ બંધનરૂપ છે, જ્યારે નિષ્કામ, સમર્પણપૂર્વક અને કુશળતા સાથે કરેલું કર્મ આત્મનિષ્ઠા અને પરમાત્માની ભક્તિ તરફ લઈ જાય છે. વેરાગ્યની અને ધર્મની પુમારી પ્રગટાવે છે.

જીવનમાં સમ્યક ક્રોધ ને કામ જરૂરી છે, ઈર્ષ્યા કે નિંદાની જરૂર છે?

આપણે આપણા હૈયાને વૃંદાવન બનાવી લેવું જોઈએ. માનવ માટે અહીં કથાના દરવાજા ખુલ્યા છે. માનવ હોય, માનવ બનવા માંગતો હોય તે આવે. અમુક વાતો આપણે નિર્દેશપૂર્વક સ્વીકારવી જોઈએ. દંભમાં અને દંભમાં આટલા વર્ષો ન કાઢી નખાય! 'સમ્યક' શબ્દ વાપરો. જીવનમાં સમ્યક કામની જરૂર છે. સમ્યક ક્રોધ ની જરૂર છે. સમ્યક લોભ હોવો જોઈએ. નિષ્કામ બનો, તે પ્રવચનમાં સારું લાગે. બોધમાં રહો, તેનું કહેનારાને શરીર પર માખી અડી જાય તો થપાટો મારે છે! ઉઘાડા શરીર જે પૂજા કરતા હોય તે બોધમાં હોય પણ માખીને મારે છે! માખી પર જેને ખીજ ચઢે તે હિંસા કર્યા વિના રહી ન શકે. આયુર્વેદ કહે છે, શરીરમાં વાત, કફ અને પિત્ત ત્રણેયની જરૂર છે. કામ એ વાત છે, કફ એ લોભ છે. સમ્યક લોભ હોવો જોઈએ. ક્રોધ એ પિત્ત છે. પણ શરીરમાં પિત્તપ્રકોપ ન થાય તેનું ધ્યાન રાખવું. જ્યારે આપણા પ્રાણને આપણે બધામાં સમાયેલા જોતા રહીએ છીએ તો, સર્વત્ર સમદર્શનમ્. બધી જગ્યાએ, બધામાં પ્રભુ જ દેખાય છે. મારા પ્રાણ સર્વમાં છે. જેમ કોઈ સંદેશાવહક આપણને જાણ કરે, એમ એવી સ્થિતિ આવે કે પ્રાણ આપણને ખબર કરે કે હવે ઓળખાણ પાકી થઈ ગઈ છે કે બધામાં સકલ મારી જ છે. આ આંખો ધોખો દઈ શકે તે પણ પ્રાણ જાણ કરી દે કે તમારે નામ આ સંદેશો છે. અને તમારી જે ચેતનાની સકલ છે, તે બધામાં છે. સર્વત્ર સમદર્શનમ્; ત્યારે બધામાં હરિદર્શન થશે. અને ભગવાન જ્યારે બધામાં દેખાય તો પછી વાત બની ગઈ.

અધિકાર પણ નથી. તમે અન્યાય કરી રહ્યા છો! સંવિધાનથી વિરુદ્ધ જઈ રહ્યાં છો. ભારતીય ઋષિઓનું જે સંવિધાન છે. સંકલ્પ કરો કે હવે ભગવાન! અમને કોઈના પ્રતિ દુર્ભાવ ન થાય. જ્યારે તમારામાં અહંકાર, યા કોઈના પ્રતિ રોષ આવે, કૃપા કરીને ખિસ્સામાં દર્પણ રાખો ને તમારો ચહેરો જુઓ! જ્યારે કોઈના પ્રતિ રોષ હોય, ત્યારે તમારો ચહેરો તમારો નથી હતો. તમારી ભ્રમરો ચઢેલી હશે, જાણે શયતાન તમારા પર સવાર થઈ ગયો! તમે ઋષિબાળક મટી ગયા, રાક્ષસ બાળક બની ગયા. તમે વેદના સંતાન મટી ગયા, એક વેદના તમે ઊભી કરી દીધી; અકારણ-બેકાર. ઘૃષ્ણા પ્રથમ બંધન છે. શોકમ-શોકવૃત્તિ જીવનું બંધન છે. કોઈને કોઈ જાતનો થઈ જાય. એટલે અંતિમ સૂત્રમાં અર્થ છે કે આતું થાય ત્યારે 'શિવતુલ્યો જાયતે' માણસ શિવતુલ્ય બની જાય છે. ચિદાનંદ રૂપ: શિવોહમ?? શિવોહમ્. માણસ ખુદ શિવતુલ્ય થઈ જાય છે.

શસ્ત્રમાં આઠ પાશ બતાવ્યાં છે. આ પાશને કારણે જીવ બંધાય છે. ઘૃષ્ણા, શોક, ભય, લજજા, જુગુપ્સા, ચેતિ પચ્ચમી કુલં, શીલં ચ જાતિશ્ર ઈતિ અષ્ટો પાશાઃ. આ બધામાં જીવ બંધાયેલો છે, અને પાશમાંથી મુક્ત થાય તો શિવ છે. આ આઠ બંધનમાં છે તે જીવ છે અને તેમાંથી મુક્ત થયેલો સદા શિવ છે. ઘૃષ્ણા-નિરસ્કાર, નકરત, કુભાવ. આ પહેલું બંધન છે. કોઈના પ્રતિ ઘૃષ્ણા નહિ. હવે મને બધામાં એ દેખાઈ રહ્યો છે. જ્યારે સમદર્શન થાય ત્યારે એ ઘટના ઘટે, એ પહેલાં નથી થઈ શકતી. તમે બીજા પર તિરસ્કાર, ઘૃષ્ણા કરો તો એ તમારા પોતાના પર જ ઘૃષ્ણા કરો છો. એ બીજો તો મસ્તીમાં છે, પણ તમારા ચહેરાને દર્પણમાં જોજો, તમે તમારી હલ્કા જાતે કરી રહ્યા છો!

કરું છું. આ બે સ્થિતિ થઈ જાય તો બધામાં પ્રભુ દેખાય. અને બધામાં પ્રભુ દેખાય તો ઘણી ઝંઝટો ઓછી થઈ જાય. એટલે અંતિમ સૂત્રમાં અર્થ છે કે આતું થાય ત્યારે 'શિવતુલ્યો જાયતે' માણસ શિવતુલ્ય બની જાય છે. ચિદાનંદ રૂપ: શિવોહમ?? શિવોહમ્. માણસ ખુદ શિવતુલ્ય થઈ જાય છે.

શસ્ત્રમાં આઠ પાશ બતાવ્યાં છે. આ પાશને કારણે જીવ બંધાય છે. ઘૃષ્ણા, શોક, ભય, લજજા, જુગુપ્સા, ચેતિ પચ્ચમી કુલં, શીલં ચ જાતિશ્ર ઈતિ અષ્ટો પાશાઃ. આ બધામાં જીવ બંધાયેલો છે, અને પાશમાંથી મુક્ત થાય તો શિવ છે. આ આઠ બંધનમાં છે તે જીવ છે અને તેમાંથી મુક્ત થયેલો સદા શિવ છે. ઘૃષ્ણા-નિરસ્કાર, નકરત, કુભાવ. આ પહેલું બંધન છે. કોઈના પ્રતિ ઘૃષ્ણા નહિ. હવે મને બધામાં એ દેખાઈ રહ્યો છે. જ્યારે સમદર્શન થાય ત્યારે એ ઘટના ઘટે, એ પહેલાં નથી થઈ શકતી. તમે બીજા પર તિરસ્કાર, ઘૃષ્ણા કરો તો એ તમારા પોતાના પર જ ઘૃષ્ણા કરો છો. એ બીજો તો મસ્તીમાં છે, પણ તમારા ચહેરાને દર્પણમાં જોજો, તમે તમારી હલ્કા જાતે કરી રહ્યા છો!

આનુભવ કરજો, નહી તો આ શિવસૂત્ર તમારે માટે બોજ બની જશે, એ ફૂલ બનવાં જોઈએ. તમે બંધનમાં જઈ રહ્યાં છો. જે ઘૃષ્ણા કે ઈર્ષ્યા કરે છે એની આંખમાં જ જણાઈ આવે છે. કથા સાંભળો છો તો કૃપા કોઈના પ્રતિ દુર્ભાવ ન કરો. ઘૃષ્ણા નહી કરો! કોઈની ન કરો! તમને

ડિજિટલ સંસ્કૃતિ માટે નવું વર્ષ કેવું રહેશે?

૨૦૨૬નું વર્ષ ભારત માટે ડિજિટલ સંસ્કૃતિનો એક નિર્ણાયક વળાંક સાબિત થશે એમ કહેવામાં જરાય અતિશયોક્તિ નથી. ૨૦૨૬માં તે સંસ્કૃતિના નિર્માણ, પુનઃવ્યાખ્યા અને અનુભવ માટેનું પ્રમુખ મંચ બનતું જોવા મળવાનું છે. કારણ કે સંસ્કૃતિ હવે માત્ર મંચ પર જ નહી સ્ક્રીન પર પણ તેની હાજરી મજબૂત બનાવશે.

વર્ષ ૨૦૨૬માં ભારતીય સંસ્કૃતિની સૌથી મોટી ઓળખાણ એ હશે કે તે ભૌતિક અને ડિજિટલ બંને દુનિયામાં સમાન રીતે તેની હાજરી નોંધાવશે. શાસ્ત્રીય નૃત્ય, લોક સંગીત, કથકલી, યજ્ઞગાન, પંડવાણી જેવા કલા સ્વરૂપ હવે ફક્ત ઓરિટોરિયમમાં જ જીવંત થતા નહી જોવા મળે પરંતુ લાઈવ-સ્ટ્રીમ, રેકોર્ડ્સ પરફોર્મન્સ અને શોર્ટ વીડિયોના માધ્યમથી આ કલાઓ ભારતના પૂણેપુષ્પા સુધી પહોંચશે.

'ડિજિટલ લોકસંસ્કૃતિ' જન્મ લેશે

વર્ષ ૨૦૨૬માં લોકગીતો, પ્રાદેશિક બોલીઓ, પરંપરાગત કહેવતો, રીત-રિવાજોની રીલ્સ, પોડકાસ્ટ અને માર્શકો ડેક્યુમેન્ટ્રી સમગ્ર દેશનું ધ્યાન આકર્ષિત કરશે. આ વર્ષે ભોજપુરી, અવધી, બ્રજ, બુંદેલી, મૈથિલી અને સંઘાલી જેવી ભાષાઓ ડિજિટલ સ્પેસમાં મુખ્ય પ્રવાહની સંસ્કૃતિને પડકારતી જોવા મળશે. હકીકતમાં આ લોકસંસ્કૃતિનું ડિજિટલ સ્વરૂપ હશે.

હિરિટેજ સ્થળો વર્ચ્યુઅલી આકર્ષશે

આ વર્ષે ભારતીય સંસ્કૃતિનો એક મોટો ભાગ વર્ચ્યુઅલ ટુરિઝમનો હિસ્સો બનશે. કોઈપણ વ્યક્તિ દેશનાં પ્રખ્યાત મંદિરો, ઐતિહાસિક સ્થળો અને સંગ્રહાલયોની મુલાકાત લઈને જ નહી પરંતુ મોબાઈલ અને સ્માર્ટફોનના માધ્યમથી ઈતિહાસનો આભેદ અનુભવ કરશે. શાળાઓ અને ઈશ્વરવિદ્યાલયોમાં ઈતિહાસ અને સંસ્કૃતિનું શિક્ષણ ઈમ્પલસિવ એક્સપીરિયન્સના રૂપમાં મળશે. એટલે કે હવે જ્ઞાન અને અભ્યાસનું માધ્યમ માત્ર પુસ્તકો પૂરતું જ સીમિત નહી રહે. આ પરિવર્તન માત્ર સંસ્કૃતિના સ્વરૂપને જ નહી બદલે પરંતુ અનુભવ કરવાના અહેસાસમાં પણ પરિવર્તન

લાવશે. આ વર્ષે એઆઈ આધારિત સંગીત રચનાઓમાં ભારતીય રાગોનો શુદ્ધ ઉપયોગ જોવા મળશે. ડિજિટલ આર્ટમાં પૌરાણિક કથાઓ અને લોકકથાઓની નવી વ્યાખ્યાઓ જોવા અને સાંભળવા મળશે. જૂની હસ્તપ્રતોનું ડિજિટલીકરણ અને પુનઃવાચન શક્ય બનશે. આ રીતે પરંપરા હવે વારસાની વસ્તુ નહી પરંતુ સતત વિકસતી અસાધારણ ઘટના સાબિત થશે.

સર્જકો અને ઉપભોક્તાના સંબંધો બદલાશે

અત્યાર સુધી એક વર્ગ સંસ્કૃતિનો સર્જક અને બીજો વર્ગ તેનો ઉપભોક્તા રહ્યો છે, પરંતુ ડિજિટલ સંસ્કૃતિનું કાર્ય આ પરંપરાગત સમીકરણને બદલી નાખશે. હવે ડિજિટલ સંસ્કૃતિમાં નિર્માતા અને ઉપભોક્તા બે જુદીજુદી દુનિયાના લોકો નહી હોય. ખાસ કરીને ૨૦૨૬માં આપણા મિલેનિયલ્સ અને ઝેન ઝી યુવાનો માત્ર ઉપભોક્તા જ નહી હોય પરંતુ તેઓ આ ડિજિટલ સંસ્કૃતિના સર્જક પણ બનશે. કેશનમાં પરંપરાગત પેટર્નનું ડિજિટલ રિમિક્સ હશે. સંગીતમાં લોક અને ઈલેક્ટ્રોનિક્સનું ક્યુરન હશે. વાર્તા કહેવાની પરંપરામાં પૌરાણિક કથાઓનું આધુનિક વર્ણન વિકસશે. એકંદરે નવી પેઢી હવે સંસ્કૃતિને વારસા તરીકે નહી પરંતુ સર્જનાત્મક ઓળખ તરીકે જોશે.